

Rapport

Beschikken betekent niet altijd hebben

Een onderzoek naar het feitelijk in bezit krijgen van een verduisterd goed.

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de politiechef van de regionale eenheid Oost-Brabant **gegrond**.

Datum: 22 maart 2016

Rapportnummer: 2016/028

AANLEIDING

Op 2 maart 2014 werd verzoekers auto zonder diens toestemming door zijn ex-partner meegenomen. Zij deed dit omdat zij van mening was dat verzoeker haar nog geld verschuldigd was.

Op 11 maart 2014 deed verzoeker bij de politie eenheid Oost-Brabant aangifte tegen zijn ex-partner van diefstal/verduistering van zijn auto. In deze aangifte staat onder het kopje 'Procedure diefstal/verduistering voertuig' de volgende standaardtekst:

'Bij diefstal/verduistering van een voertuig (...) tot het moment dat het voertuig is teruggevonden en ter beschikking wordt gesteld van de eigenaar of houder.'

Op 7 mei 2014 kwam bij de politie de melding binnen dat er een gestolen voertuig in een parkeergarage was aangetroffen. De meldster bleek verzoekers ex-partner te zijn. Zij was in het bezit van de autopapieren en de sleutel van verzoekers auto. De ter plaatse gekomen politieambtenaren zagen verzoekers auto in de parkeergarage van zijn ex-partner staan. De banden van de auto waren lek en volgens de ex-partner was de accu van de auto leeg. De ex-partner gaf tijdens het contact met de politie aan dat zij verzoekers auto had geleend en dat verzoeker zijn auto niet wilde komen ophalen. Hierna namen de politie ambtenaren telefonisch contact op met verzoeker. Tijdens dit contact werd verzoeker geïnformeerd over de plaats waar zijn auto was aangetroffen. Verzoeker werd in de gelegenheid gesteld om zijn auto op te komen halen. Als gevolg van verzoekers financiële situatie was dat voor hem op dat moment niet mogelijk. Dat gold eveneens voor de optie om zijn auto op zijn kosten weg te laten slepen.

Op 21 mei 2014 ging verzoeker naar de woning van zijn ex-partner om aan haar te vragen of hij zijn auto kon komen ophalen. Zijn ex-partner stond dat niet toe. Verzoeker nam vervolgens telefonisch contact op met de politie. Terwijl verzoeker nog met de meldkamer van de politie aan het bellen was, kwamen twee politie ambtenaren op hem af. De situatie escaleerde waarna verzoeker met gebruik van fysiek geweld werd aangehouden. Later bleek dat verzoekers ex-partner, terwijl hij voor de voordeur van haar woning stond, naar de politie had gebeld met de melding dat er op haar adres een woningoverval gaande was. De volgende dag vroeg verzoeker aan de politie wat hij met zijn auto moest doen aangezien hij die nog steeds niet feitelijk in zijn bezit had gekregen. Volgens verzoeker gaf de politie aan dat hij zijn auto maar weer moest gaan ophalen bij zijn ex-partner en dat zij niets meer voor verzoeker konden betekenen aangezien het een civielrechtelijke kwestie betrof.

Naar aanleiding van de hiervoor beschreven gebeurtenissen, diende verzoeker op 23 oktober 2014 een klacht in bij de politie eenheid Zeeland-West Brabant. De klacht werd vervolgens ter verdere behandeling doorgestuurd naar de politiechef van de eenheid Oost-Brabant. Verzoeker klaagde er bij de politiechef over dat politieambtenaren van de eenheid Oost-Brabant zijn auto niet daadwerkelijk fysiek aan hem ter beschikking

hebben gesteld. De politiechef achtte verzoekers klacht niet gegrond. Omdat verzoeker zich hier niet mee kon verenigen, verzocht hij de Nationale ombudsman om een onderzoek.

ONDERZOEK NATIONALE OMBUDSMAN

Omdat verzoeker zich hier niet mee kon verenigen, verzocht hij de Nationale ombudsman de zaak te onderzoeken. De ombudsman stelde een onderzoek in en formuleerde de klacht als volgt:

Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren van de regionale eenheid Oost-Brabant, na het aantreffen van zijn verduisterde/gestolen auto, deze auto niet aan hem ter beschikking hebben gesteld.

BEVINDINGEN

Relaas van verzoeker

Tijdens de interne klachtbehandeling gaf verzoeker aan dat zijn auto op een voor hem niet toegankelijke parkeerplaats stond en dat hij problemen verwachtte als hij daar zou verschijnen. De parkeerplaats bevindt zich in een ondergrondse garage onder het wooncomplex waar zijn ex-partner woont. Deze garage is middels een hekwerk afgesloten en kan alleen door bewoners middels een sleutel of afstandsbediening worden geopend. Een wijkagent van het Stadsdeel Strijp heeft volgens verzoeker gezegd dat hij zelf (op een ander moment) zijn auto bij zijn ex-partner moest komen ophalen en dat hij in het geval van problemen de politie kon bellen. Verzoeker heeft vervolgens in de periode daarna met verschillende politieambtenaren in Eindhoven contact gehad en gezegd dat hij problemen verwachtte als hij zelf zijn auto bij zijn ex-partner zou gaan ophalen. In reactie daarop kreeg verzoeker aldoor te horen dat nu zijn auto was teruggevonden, het politiewerk was gedaan en de auto niet meer als gestolen stond gesignaleerd. Uiteindelijk ging verzoeker op 21 mei 2014 naar het huis van zijn ex-partner om zijn auto op te halen. Hij kreeg zijn auto echter niet mee en werd, ondanks zijn telefonische beroep op de politie om hulp, door politieambtenaren aangehouden naar aanleiding van de melding van zijn ex dat iemand haar in haar woning probeerde te overvallen. Verzoeker werd door de politie meegenomen naar het bureau en zijn auto bleef in de parkeergarage van zijn ex-partner staan.

Na 21 mei 2014 heeft verzoeker geprobeerd om opnieuw aangifte te doen van verduistering van zijn auto. De wettelijke verplichtingen waren door het vervallen van de "als gestolen" signalering immers niet langer geschorst. Uiteindelijk lukte het verzoeker om op 21 oktober 2014 op het politiebureau in Etten-Leur aangifte te doen. Volgens verzoeker was politieambtenaar S. verbaasd dat de politie zijn auto niet op 7 mei 2014 had veiliggesteld en niet aan hem had gevraagd om de auto op te halen. Als verzoekers auto door de politie was veiliggesteld dan had hij zijn auto zelf op het politiebureau

kunnen komen ophalen. S. adviseerde verzoeker om contact op te nemen met de afdeling Veiligheid, Integriteit en Klachten (VIK).

Later hoorde verzoeker van zijn ex-partner dat zij zijn auto naar de sloop had gebracht en dat de auto haar 450 euro had opgeleverd.

Advies van de politiekklachtencommissie en oordeel politiechef

De politiekklachtencommissie adviseerde de politiechef om de klacht van verzoeker niet gegrond te verklaren. De politiekklachtencommissie overwoog dat juridisch niet is bepaald dat de politie tot taak heeft ervoor te zorgen dat een na diefstal aangetroffen auto, daadwerkelijk in het bezit van de eigenaar dient te worden gesteld. De politie is wel belast met de opsporing van een gestolen auto wanneer deze als gestolen is gemeld. Op 29 mei 2015 nam de politiechef van de eenheid Oost-Brabant dit advies van de politiekklachtencommissie over en verklaarde verzoekers klacht niet gegrond.

Standpunt van het Korps Nationale politie

In het kader van het vooronderzoek verzocht de Nationale ombudsman de staf van het Korps Nationale politie antwoord te geven op de vraag, wat onder "ter beschikking stellen van de eigenaar of houder" van een teruggevonden voertuig moet worden verstaan. In reactie hierop liet de korpsstaf aan de Nationale ombudsman weten dat uit de jurisprudentie¹ blijkt, dat 'ter beschikking wordt gesteld', het moment is dat de persoon zijn goed (voertuig) kan ophalen, oftewel het bericht krijgt dat hij weer van zijn auto gebruik kan maken. Volgens de korpsstaf gaat het om het moment dat de politie een brief of mail stuurt of belt, met de mededeling dat een persoon zijn auto kan halen. Voor de politie is dit het besluit teruggave. In het geval van verzoeker heeft hij de eigendom van zijn auto nooit verloren. Hij heeft er echter geen beschikking over gehad. Het moment van ter beschikkingstellen is dus afhankelijk van de situatie (wel of geen verdachte bij het gestolen goed en het wel of niet doen van afstand wanneer er een verdachte bij betrokken is) en het moment dat het houderschap over gaat naar de persoon, en de persoon dus het voertuig op zou kunnen halen, aldus de korpsstaf. Aanvullend liet de korpsstaf in reactie op het Verslag van Bevindingen aan de Nationale ombudsman weten dat de beschrijvingen duidelijk aangeven dat verzoekers auto niet is weggesleept en dus niet bij de politie heeft gestaan. De auto is in de garage van de ex-vriendin blijven staan en de eigenaar is in de gelegenheid gesteld om zijn auto op te halen (ter beschikking gesteld). Volgens de korpsstaf blijkt uit niets dat er sprake is geweest van handelingen tot inbeslagname van de auto van verzoeker.

Juridisch vraagpunt dat overblijft is of de politie houder van het voertuig kan zijn, zonder dat er formeel sprake is van inbeslagname als strafvorderlijke handeling. De korpsstaf beantwoordt deze vraag positief en is van mening dat er hier in dit geval sprake van is en is er dus ook geen teruggave in het kader van artikel 116 Wetboek van Strafvordering. Er

¹ (NJB 2015/650 ECLI:NL:HR:2015:642, Uitspraak, Hoge Raad (Strafkamer), 17-03-2015; ECLI:NL:

zijn door de politie geen handelingen verricht om tot houderschap te komen en de politie is dus geen houder van het goed, enkel in beslagname zou tot houderschap kunnen leiden. De politie kan het goed dus niet aan iemand ter beschikking stellen, want de politie is geen houder van het goed. Alleen degene die houder is van het goed (de ex-vriendin) kan het goed ter beschikking stellen.

De korpsstaf stelt zich op het standpunt dat de auto ter beschikking is gesteld, vanaf het moment dat er "bemiddeling" heeft plaatsgevonden en het een onderlinge civiele kwestie is geworden tussen verzoeker en zijn ex-vriendin. Juridisch gezien zou ter beschikking stellen dus op het moment van de toezegging zijn. Dit is echter geen zaak voor de politie, aldus de korpsstaf.

BEOORDELING

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid bereid is om in voorkomende gevallen af te wijken van algemeen beleid of voorschriften als dat nodig is om onbedoelde of ongewenste consequenties te voorkomen. Dit vereiste brengt met zich mee dat de politie bemiddelend optreedt in gevallen waarin de rechthebbende voor het feitelijk weer in bezit/zijn macht krijgen van een aangetroffen gestolen/verduisterd goed, afhankelijk is van degene die over het betreffende goed de beschikking heeft.

Wanneer een als gestolen/verduisterd gesignaleerd staande auto door de politie wordt aangetroffen dan kan de politie besluiten om de betreffende auto in beslag te nemen. De auto wordt in dat geval op kosten van de politie afgesleept waarna op een andere locatie forensisch sporenonderzoek kan worden uitgevoerd. Het is vervolgens aan de officier van justitie of de rechter om te besluiten of de auto kan worden teruggegeven aan de rechthebbende.

De Nationale ombudsman stelt in het onderhavige geval vast dat de politie op 7 mei 2014 na het aantreffen van verzoekers auto, heeft besloten om zijn auto niet in beslag te nemen en hem ook niet op kosten van de politie te laten afslepen. Er was kennelijk geen aanleiding om de auto ten behoeve van sporenonderzoek 'veilig te stellen'. De auto was immers aangetroffen in de parkeergarage van verzoekers ex-partner tegen wie hij eerder aangifte had gedaan van diefstal/verduistering van de betreffende auto. Hoewel verzoeker door de politie telefonisch op de hoogte werd gebracht van het aantreffen van zijn auto en daarbij werd aangegeven dat hij dezelfde dag nog zijn auto uit de parkeergarage van zijn ex-partner kon komen ophalen, was dat op dat moment voor verzoeker niet uitvoerbaar. Hij zat namelijk krap bij kas. Dit maakte dat verzoeker ook geen gebruik kon maken van de mogelijkheid om zijn auto op eigen kosten weg te laten takelen. De auto bleef dus in de afgesloten parkeergarage van zijn ex-vriendin staan. Nu de auto was teruggevonden en verzoeker daarvan op de hoogte was gesteld, kwam naar het oordeel van de politie aan hun betrokkenheid een einde.

De wijkagent liet in de periode daarna aan verzoeker weten dat hij de politie kon bellen als hij problemen ondervond bij het ophalen van zijn auto bij zijn ex-vriendin. De

Nationale ombudsman stelt vast dat verzoeker op 21 mei 2014 heeft geprobeerd om zijn auto weer in zijn bezit te krijgen en dat zijn ex-vriendin hier geen medewerking aan heeft verleend. In de periode daarna kreeg verzoeker van de politie te horen dat hij het zelf maar weer moest gaan proberen. De politie kon niets meer voor hem betekenen omdat het een 'civiele kwestie' betrof. De auto stond vanaf het moment van aantreffen immers niet meer als gestolen/verduisterd gesignaleerd.

Hoewel de Nationale ombudsman de beslissing van de politie om verzoekers auto niet in beslag te nemen noch op kosten van de politie te laten wegslepen kan billijken, is de Nationale ombudsman van oordeel dat hiermee voor de politie de kous nog niet af was. Verzoekers ex-vriendin beschikte immers nog steeds over de autosleutel en de autopapieren waardoor verzoeker van haar medewerking afhankelijk bleef. Verder was de politie er vanaf 21 mei 2014 van op de hoogte dat verzoekers ex-vriendin niet wilde meewerken aan het feitelijk beschikbaar stellen van verzoekers auto.

De politiechef stelt zich in zijn algemeenheid op het standpunt dat juridisch niet is bepaald dat de politie tot taak heeft ervoor te zorgen dat een na diefstal aangetroffen auto, daadwerkelijk in het bezit van de eigenaar dient te worden gesteld. De staf van het Korps Nationale Politie stelt zich in het geval van verzoeker op het standpunt dat de politie de auto van verzoeker niet ter beschikking had kunnen stellen omdat de politie nooit houder was geweest van verzoekers auto. De auto was immers niet door de politie in beslag genomen. Volgens de korpsstaf had alleen de ex-vriendin van verzoeker de auto ter beschikking kunnen stellen omdat zij wel als houder kon worden aangemerkt.

Hoe het ook zij, de Nationale ombudsman stelt vast dat verzoeker na 21 mei 2014 geen reële mogelijkheid heeft gehad om zijn auto weer in zijn macht te krijgen. Gelet op het conflict tussen verzoeker en zijn ex-partner, de daaruit ontstane patstelling, de escalatie en weigering van zijn ex-partner om aan het ter beschikking stellen mee te werken, had naar het oordeel van de Nationale ombudsman een actieve bemiddelende rol van de politie mogen worden verwacht. In dat kader had het op de weg van de politie gelegen om te bewerkstelligen dat de overdacht van de autosleutel, de autopapieren en de auto op een ander moment en in het bijzijn van de politie zou hebben plaatsgevonden. De Nationale ombudsman is van oordeel dat nu dit niet is gebeurd, de politie heeft gehandeld in strijd met het vereiste dat in voorkomende gevallen maatwerk wordt verleend.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

CONCLUSIE

De klacht over de onderzochte gedraging van de politiechef van de regionale eenheid Oost-Brabant is gegrond wegens schending van het vereiste dat in voorkomende gevallen maatwerk wordt verricht.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

ACHTERGROND

WETBOEK VAN STRAFVORDERING

§ 4. Teruggave en bewaring van inbeslaggenomen voorwerpen

Artikel 116

"1. De hulpofficier van justitie of de officier van justitie die op grond van [artikel 94, derde lid](#), in kennis is gesteld van de kennisgeving van inbeslagneming, beslist over het voortduren van het beslag in het belang van de strafvordering. Indien dit belang niet of niet meer aanwezig is, beëindigt hij het beslag en doet hij het voorwerp teruggeven aan degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen. De hulpofficier van justitie pleegt desgeraden overleg met de officier van justitie voordat hij de beslissing neemt.

2. Indien degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen ten overstaan van de rechter-commissaris, de officier van justitie of een opsporingsambtenaar schriftelijk verklaart afstand te doen van het voorwerp, kan de hulpofficier van justitie of het openbaar ministerie:

- a. het voorwerp doen teruggeven aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt;
- b. gelasten dat het voorwerp ten behoeve van de rechthebbende in bewaring zal blijven, indien teruggave aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt, nog niet mogelijk is;
- c. in geval degene bij wie het voorwerp is in beslag genomen verklaart dat het hem toebehoort, gelasten dat daarmee wordt gehandeld als ware het verbeurd verklaard of onttrokken aan het verkeer.

3. Wordt een verklaring als bedoeld in het tweede lid niet afgelegd, dan kan het openbaar ministerie de beslissing onder a of b alsnog nemen, indien degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen, zich niet binnen veertien dagen nadat het openbaar ministerie hem schriftelijk kennis heeft gegeven van het voornemen tot zodanige beslissing, daarover heeft beklagd of het door hem ingestelde beklag ongegrond is verklaard. Op het beklag is [titel IX van het Vierde Boek](#) van overeenkomstige toepassing.

4. Indien een verklaring als bedoeld in het tweede lid niet wordt afgelegd en het openbaar ministerie voornemens is het voorwerp terug te geven aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt, is het bevoegd het voorwerp reeds aanstonds, in afwachting van de mogelijkheid tot teruggave, aan deze in bewaring te geven, indien degene bij wie het voorwerp is inbeslaggenomen, dit kennelijk door middel van een strafbaar feit aan die rechthebbende heeft onttrokken of onttrokken hield. Degene aan wie het voorwerp is afgegeven, is in dat geval bevoegd het voorwerp te gebruiken.

5. Indien het openbaar ministerie overeenkomstig het tweede of vierde lid of de rechtbank overeenkomstig [artikel 353, tweede lid](#), de bewaring van het voorwerp heeft gelast, doet het openbaar ministerie dit voorwerp na het bekend worden van de rechthebbende aan deze teruggeven.

6. De in dit artikel bedoelde beslissingen laten ieders rechten ten aanzien van het voorwerp onverlet."